

Daňové a právní zprávy

červen 2025

■ ■ ■
The better the question.
The better the answer.
The better the world works.

EY

Shape the future
with confidence

Obsah

Úvodník

03

Ústavní soud udělal tečku za korunovými dluhopisy a vyslal signál daňové veřejnosti

Novely

Objevily se nové zajímavé pozměňovací návrhy

05

Novela daňového řádu míří do Senátu

06

Pilíř 2

07

Vybrané zajímavé postřehy k praktické aplikaci pravidel Pilíře 2

DPH/Cla

09

SDEU posouvá přístup k celní hodnotě při následné úpravě cen po propuštění zboží

Právo

11

Udržitelnost a OMNIBUS aneb mohou se společnosti přestat bát odpovědnosti podle směrnice o náležité péči v oblasti udržitelnosti?

Judikátové okénko

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu k odvodu záloh na daň ze závislé činnosti

14

Přísný metr na investice do cizího majetku

16

Radek Matušík

radek.matustik@cz.ey.com

+420 603 577 841

Ústavní soud udělal tečku za korunovými dluhopisy a vyslal signál daňové veřejnosti

Ústavní soud 5. května 2025 zamítl stížnost ve věci korunových dluhopisů (I.ÚS 2693/23). Rozhodnutím zřejmě udělal poslední tečku za těmito kauzami. A možná vyslal signál k posuzování daňových optimalizací v budoucnu.

Příběh korunových dluhopisů začal v roce 2011. Česká republika využila dlouho účinné zaokrouhlovací ustanovení a vydala sérii dluhopisů s nominální hodnotou 1 Kč. Jen nešlo koupit jeden, ale minimálně tisíc. Fyzické osoby úrokový příjem z dluhopisů díky zaokrouhlení nedanily a po dluhopisech se zaprášilo. Náměstek Ministerstva financí označil emisi za legální možnost daňové optimalizace, která existuje dlouhou dobu. Státu zřejmě nešlo upřít potřebu financovat se dluhem a také použití získaných prostředků na legitimní účely. Emisi s využitím zaokrouhlovacího ustanovení následně replikovaly stovky soukromých emitentů ve šťastných a méně šťastných konstelacích. A řada jich skončila doměrkem se závěrem o zneužití práva. S účinností od roku 2013 zákonodárce změnil pravidla zaokrouhlování. A od roku 2020 pak zákonodárce zrušil výhodné zaokrouhlování i pro staré dluhopisy z roku 2012.

Z dnešní perspektivy už nemá cenu spekulovat nad jednotlivými kauzami. Užitečnější je přemýšlet nad dopadem na budoucnost. Způsob vypořádání stížnosti naznačuje, že Ústavní soud zprávu k budoucímu plánování možná chtěl vyslat.

Ústavní soud stížnost neodmítl jako zjevně neopodstatněnou, jak je v daňových věcech běžné (přece jen je to výjimečný prostředek obrany). Nařídil její projednání – což některé kolegy na sociálních sítích navnadilo v očekávání zásadního převratu. V rámci projednání ale ústavní stížnost zamítl.

Následující pasáže rozhodnutí nám přijdou klíčové:

- ▶ Stěžovatelka namítala, že podle čl. 11 odst. 5 Listiny platí, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona, a dovozovala nepřípustnost zpětného dotváření daňové povinnosti. Poukazovala na neurčitost zákona a upozorňovala, že měl být v pochybnostech, v souladu s ustálenou judikaturou, interpretován v její prospěch (tzv. *in dubio mitius*).
- ▶ Ústavní soud na to reagoval kritikou judikatury za nejednotné a nesprávné využívání zásady „*in dubio mitius*“. Z jeho pohledu neurčitost zákona a možnost jiného výkladu bez dalšího není důvodem pro upřednostnění výkladu příznivějšího pro poplatníka. Zmíněný princip je třeba zohlednit pouze v situacích zásadních výkladových pochybností.

- ▶ Stěžovatelka dále upozornila, že vydání korunových dluhopisů bylo řádnou legální optimalizací, která má být chráněna principem právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a dobré víry.
- ▶ Ústavní soud však dospěl k závěru, že daný kontext neposkytoval stěžovateli dostatečně silnou (oprávněnou) důvěru v právo, a proto orgánům aplikujícím právo nebránil uplatnit zákaz zneužití práva – ať už by jeho použití znamenalo dotváření práva, či jeho výklad v užším smyslu.
- ▶ Dle ÚS je pro hodnocení důvěry stěžovatelky v právo důležité, že výjimky z obecných principů zdaňování musí být s ohledem na princip rovnosti opřeny o řádné zdůvodnění. Daňové zvýhodnění je podle ÚS ostatně ekonomickým ekvivalentem subvence.
- ▶ Je jisté věcí státu, že určité skupině poskytne méně výhod než jiné. Ani zde však nesmí postupovat zcela libovolně. Musí prokázat, že tak činí ve veřejném zájmu a pro veřejné blaho. Kritéria, podle nichž takové odůvodnění činí, přitom musí být objektivní, a to právě pro danou oblast.
- ▶ Při posuzování důvěry v právo by měl interpret zákona vycházet z předporozumění, že zákonodárce racionálně sleduje veřejný zájem.

Ústavní soud tedy zjednodušeně říká, že daňová zvýhodnění (zde výhodné zaokrouhlování) představují výjimku z rovného zacházení. Jedná se o ekvivalent subvence a musí pro něj existovat objektivní zdůvodnění. Daňový subjekt by měl při aplikaci daňové optimalizace vzít v úvahu, že zákonodárce daňové zvýhodnění předpokládal ve veřejném zájmu.

Interpretace Ústavního soudu se mohou vyvíjet v čase. Podle amerického právního realismu aplikace práva nevychází pouze z výkladu textu samotného, ale také ze společensko-ekonomické reality. Zohledňují se důsledky přijatého výkladu pro společnost a ekonomiku nebo třeba životní postoje a náhledy jednotlivých soudců.

Je tedy možné, že v budoucnu budou soudy na podobné situace a případy nahlížet jinak. Možná budou klást větší důraz na odpovědnost zákonodárce (když šel měnit režim zdaňování starých dluhopisů, proč k tomu došlo až v roce 2020, a ne hned 2013). Nebo budou v jiném kontextu vnímat odlišně poměr mezi omezením soukromého vlastnictví a nutností financovat stát.

Dnešní perspektivou je ale při daňovém plánování nutné vyjít z paradigmat uvedených výše.

Při posuzování důvěry v právo by dle Ústavního soudu měl interpret zákona vycházet z předporozumění, že zákonodárce racionálně sleduje veřejný zájem.

Karel Hronek

karel.hronek@cz.ey.com

+420 731 627 065

Objevily se nové zajímavé pozměňovací návrhy

V rámci projednávání sněmovního tisku 926, který souvisí s jednotným měsíčním hlášením zaměstnavatele, bylo načteno vícero pozměňovacích návrhů.

Níže přikládáme telegrafický přehled vybraných zajímavých návrhů načtených poslanci SPOLU:

- ▶ od příštího roku zrušení 40milionového stropu pro osvobození příjmů fyzických osob z prodeje cenných papírů/podílů/krypta;
- ▶ úpravy odpočtu na výzkum a vývoj (např. navýšený 150% odpočet do limitu 50 mil. Kč);
- ▶ úprava režimu zaměstnaneckých akciových a opčních plánů (ESOP) - a to jak parametrické úpravy stávajícího režimu (např. posunutí nejzazšího okamžiku pro zdanění z 10 na 15 let), tak i návrh zcela nového režimu pro vybrané společnosti (přesun zdanění z § 6 do § 10);
- ▶ valorizace limitu pro „nevýznamné“ pohledávky, ke kterým lze tvořit jednorázově 100% opravnou položku, a to z 30 tis. Kč na 50 tis. Kč;
- ▶ úprava osvobození zaměstnaneckých benefitů upravených v § 6 odst. 9 písm. d) v tom smyslu, že se nově explicitně bude muset jednat o plnění, která „*nejsou mzdou, platem, odměnou, náhradou za ušlý příjem ani jiným plněním majícím vazbu na výkon práce*“.

Od příštího roku se navrhuje zrušení 40milionového stropu pro osvobození příjmů fyzických osob z prodeje cenných papírů/podílů/krypta.

O dalším vývoji vás jistě budeme informovat.

Jakub Tměj

jakub.tmej@cz.ey.com

+420 735 729 372

Novela daňového řádu míří do Senátu

Novela daňového řádu byla nedávno schválena Poslaneckou sněmovnou a následně postoupena ke schválení Senátu.

Novela přináší řadu úprav současných pravidel. Z našeho pohledu se nejedná o změny koncepčně převratné, avšak v některých dílčích ohledech jistě stojí za pozornost. Níže uvádíme stručný výběr těch, které nás nejvíce zaujaly:

- ▶ Prolomení lhůty pro stanovení daně i v případě trestného činu spáchaného jinou osobou než příslušným daňovým subjektem.
- ▶ Umožnění správci daně vydat výzvu ručiteli ve lhůtě pro placení daně, nikoliv pouze ve lhůtě pro stanovení daně.
- ▶ Nová úprava přechodu daňové povinnosti při zániku svěřenského fondu (ten, kdo přijal majetek ze svěřenského fondu, odpovídá za splnění platebních povinností svěřenského fondu, a to až do výše přijatého majetku).
- ▶ Explicitní zákaz vzniku úroku z úroků i u těch hrazených správcem daně.
- ▶ Vyjasnění, že základem pro výpočet pokuty za opožděné podání daňového tvrzení je výše daně stanovená v tom řízení, které s opožděným podáním daňového tvrzení přímo souvisí.
- ▶ Možnost úplného prominutí penále (nyní limit do výše 75 %). Zároveň má být zaveden nový důvod prominutí penále, a sice zamezení dvojímu trestání,

pokud penále vzniklo po právní moci rozhodnutí soudu ukládajícího daňovému subjektu trest za daňový trestný čin.

- ▶ Omezení zohlednění přeplatků při výpočtu úroku z prodlení pouze na ty, které jsou evidovány u věcně příslušného správce daně.
- ▶ Změny v úpravě hromadného promíjení daně (nově nařízením vlády a umožněno i hromadné posečkání daně).
- ▶ Další změny v pravidlech doručování, dělení správy, daňové exekuce či formulářových podání.

Návrh zákona bude nyní projednáván Senátem. Nelze tedy vyloučit další úpravy novely. Pokud nedojde ke zdržení, měla by většina bodů novely vstoupit v účinnost již k 1. červenci 2025. Zbývající změny by měly nabýt účinnosti 1. ledna 2026 (např. nová úprava pro formulářová podání a pro přechod daňových povinností při zániku svěřenského fondu).

Jednou ze změn je nová možnost úplného prominutí penále (nyní limit do výše 75 %).

Pilíř 2

Karel Hronek

karel.hronek@cz.ey.com

+420 731 627 065

Vybrané zajímavé postřehy k praktické aplikaci pravidel Pilíře 2

Před nedávnem jsme pro vás zorganizovali seminář se zaměřením na praktické příklady z praxe v oblasti aplikace pravidel Pilíře 2. Níže shrnujeme vybrané zajímavé postřehy/aspekty.

- ▶ **Novela** - V Poslanecké sněmovně dlouho čekala na projednání ve druhém čtení novela zákona o dorovnávacích daních, která mimo jiné obsahuje prodloužení lhůt pro vybraná podání. Minulý týden se tak konečně stalo. Tento posun nám dává jiskřičku naděje ohledně odvrácení hrozby extrémně krátké 10měsíční lhůty pro podání pro účely české dorovnávací daně.
- ▶ **Dividendy/kapitálové zisky** - Pro dividendy a kapitálové zisky neplatí shodná pravidla v rámci plných pravidel vs CbCR bezpečných přístavů. Například osvobozený zisk z prodeje účasti může negativně ovlivnit kalkulaci CbCR bezpečných přístavů.
- ▶ **M&A** - Problematika Pilíře 2 přináší významnou dodatečnou komplexitu z pohledu fúzí a akvizic. Skupiny by v této souvislosti měly aktualizovat své interní procesy a transakční dokumentaci.
- ▶ **Financování** - Pilíř 2 přináší dodatečné limitace v oblasti vnitroskupinového financování. Dotčeny nemusí být jen komplikované hybridní struktury, ale za určitých okolností i „jednoduchá“ ztrátová společnost poskytující financování ve skupině.
- ▶ **Posuny v daních** - Pro změny daní neplatí shodná pravidla v rámci plných pravidel vs CbCR bezpečných přístavů. Chyba v odhadu daně či dodatečné přiznání může ovlivnit kalkulaci efektivní sazby daně.
- ▶ **Převodní ceny** - Plná pravidla Pilíře 2 mají speciální úpravu převodních cen a není to úplně jednoduché čtení. Tam, kde to lze, je vždy lepší zaúčtovat dopady úpravy převodních cen v tom období, kterého se týkají.
- ▶ **Testování odložených daňových závazků** - Náklad z titulu odloženého daňového závazku využitý při výpočtu efektivní sazby daně se v určitých situacích testuje na opětovné zahrnutí po dobu 5 následujících let. V této souvislosti je nutná detailní evidence a průběžný monitoring.
- ▶ **Odložená daň** - Pro oblast odložené daně neplatí shodná pravidla v rámci plných pravidel vs CbCR bezpečných přístavů. Nezaúčtování odložené daňové pohledávky v minulosti tedy může negativně ovlivnit aktuální kalkulaci CbCR bezpečných přístavů.

PILÍŘ 2

Výše uvedené je jen letmou ochutnávkou diskutovaných postřehů. Rádi s vámi prodiskutujeme jakýkoliv aspekt či strategii při uchopení povinností vyplývajících z Pilíře 2.

Problematika Pilíře 2 přináší významnou dodatečnou komplexitu z pohledu fúzí a akvizic. Skupiny by v této souvislosti měly aktualizovat své interní procesy a transakční dokumentaci.

Jakub Kašuba

jakub.kasuba@cz.ey.com

+420 735 729 334

SDEU posouvá přístup k celní hodnotě při následné úpravě cen po propuštění zboží

Správné stanovení celní hodnoty při dovozu zboží do EU má přímý vliv na výši zaplaceného cla (a potažmo DPH). Nezřídka se přitom stane, že cena zaplacená dovozcem se po propuštění zboží do volného oběhu změní. Důvodem může být úprava převodních cen po skončení určitého období mezi spojenými osobami, ale i jiné důvody, jako tomu bylo v litevském případě, který posuzoval Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve svém novém rozhodnutí C-782/23 Tauritus.

Legislativa bohužel nedává jednoznačnou odpověď, jak k těmto úpravám přistupovat, proto je nezbytné vycházet z (ojedinělé) judikatury či jiných právně nezávazných dokumentů publikovaných Světovou celní organizací (WCO) či Evropskou komisí. Rozhodnutí SDEU ve věci Tauritus může mít zásadní dopad na stanovení celní hodnoty při dodatečných úpravách cen. O co tedy v případě šlo a jak rozhodl SDEU?

Případ Tauritus: Když není konečná cena známa při dovozu

Za nákup leteckého paliva platila společnost Tauritus svým (nespřízněným) dodavatelům prozatímní cenu, jež se následně měla upravit podle průměrné tržní ceny paliva a průměrného směnného kurzu za dané období. Konečná cena tedy mohla být vyšší nebo nižší než ta prozatímní.

Při dovozu paliva použil Tauritus jako metodu stanovení celní hodnoty jednu z doplňkových metod, a sice (poslední) metodu s využitím všech dostupných údajů na celním území EU. Podkladem pro tuto metodu byla právě prozatímní cena. Po obdržení konečných faktur pak požádal o opravu celních prohlášení, s výjimkou 13 prohlášení na vyšší hodnotu.

Litevský celní úřad u těchto prohlášení využil pro stanovení celní hodnoty nejběžněji používanou metodu převodní hodnoty a doměřil celní dluh. Případ se následně dostal až k SDEU, který měl rozhodnout, jak v daném případě stanovit celní hodnotu.

Co řekl SDEU?

SDEU především potvrdil, že základem pro stanovení celní hodnoty by měla být převodní hodnota zboží. Pro její použití je však nezbytné, aby nebyla (konečná) cena založena na podmínce či platbě, jejíž výši nelze

určit ve vztahu k hodnocenému zboží. Jinými slovy, ze smlouvy mezi dovozcem a jeho dodavatelem musí vyplývat alespoň objektivní kritéria, která již smluvní strany nemohou dále ovlivnit a na základě kterých se určí finální cena.

SDEU dospěl k závěru, že tato podmínka je splněna, a způsob stanovení konečné ceny tedy bylo možné určit již v okamžiku uzavření kupní smlouvy. Správně by dle SDEU měl dovozce postupovat tak, že podá zjednodušené (tj. neúplné) celní prohlášení s prozatímní cenou a následně toto prohlášení doplní v době, kdy je stanovena konečná cena. Tento zjednodušený postup by však měl předem povolit celní úřad.

V tomto ohledu je vhodné připomenout, že právě na základě převodní hodnoty se stanovuje celní hodnota odhadem 95 % dovozů do EU (v ČR pravděpodobně ještě víc), nelze ji však použít například v případě bezúplatných transakcí či transakcí mezi spojenými osobami, u kterých není dovozce schopen prokázat, že jeho vztah s dodavatelem neovlivnil cenu.

Nutnost použít jednu z alternativních (doplňkových) metod stanovení celní hodnoty může způsobit dovozcům komplikace mj. s ohledem na to, že prakticky vylučuje použití zjednodušených postupů při dovozu. O použití konkrétní metody přitom rozhoduje celní úřad. Judikatura SDEU týkající se použití konkrétní alternativní metody také mnoho právní jistoty nepřináší, nalezení správné ceny (jiné než transakční) tak může být složitým úkolem.

Úprava cen mezi spojenými osobami

Jak již bylo zmíněno, celní předpisy nevylučují stanovení celní hodnoty na základě metody převodní hodnoty ani mezi spojenými osobami, cena zboží však nesmí být jejich vztahem ovlivněna. V obchodě mezi spojenými osobami pak o to víc platí, že může docházet k úpravám cen po propuštění zboží. Přístup jednotlivých celních správ k těmto úpravám se ale liší a ke sjednocení pravidel nevedlo ani (bohužel dosud jedině) rozhodnutí SDEU týkající se této problematiky v případě Hamamatsu (C-529/16).

Pro připomenutí, SDEU v něm rozhodl, že celní právo EU neumožňuje, aby celní hodnotu tvořila převodní hodnota složená z fakturované částky a následně zpětné úpravy, pokud v době propuštění zboží není zřejmé, zda úprava povede ke zvýšení nebo snížení fakturované částky. Bohužel dodnes není zcela jasné, jak závěry SDEU využít v praxi.

Rozdíl v případech Hamamatsu a Tauritus SDEU patrně vidí v tom, že případ Hamamatsu se týkal revize převodních cen mezi spojenými osobami z důvodu rozdělení zisku na základě kritérií definovaných mateřskou společností, zatímco v případě Tauritus úprava cen závisela na objektivních okolnostech, které byly předem stanoveny a mimo kontrolu smluvních stran.

Bude se muset SDEU k pravidlům pro vliv úpravy cen na celní hodnotu vracet?

Nejspíše ano. Byť rozhodnutí SDEU rozhodně přináší nový pohled na to, jak přistupovat k úpravě cen po propuštění zboží, zůstává otázkou, zda lze za objektivní kritéria, která SDEU v případě Tauritus zmiňuje, považovat např. i metody převodních cen, které stanovují odměnu dle předem určených zásad a poměrů (vycházejících například z referenčních údajů o nezávislých subjektech).

Bude proto důležité sledovat, zda a jak na rozhodnutí zareagují celní správy v jednotlivých členských státech EU či případně samotná Evropská komise.

Kromě sledování dalšího vývoje lze dovozcům doporučit, aby:

- ▶ ověřili, zda dochází k následným úpravám cen po propuštění zboží, a pokud ano, jak tyto úpravy zohledňují;
- ▶ se ujistili, že při stanovení celní hodnoty zboží dováženého od spojených osob postupují v souladu s celní legislativou

S ohledem na rozhodnutí SDEU v případech Hamamatsu a Tauritus je zřejmé, že univerzální řešení při zohlednění úprav cen po propuštění zboží neexistuje a optimální postup bude nutné zvolit s ohledem na okolnosti a možná rizika (nebo naopak příležitosti – především tam, kde celní úřad dnes neumožňuje zohlednit snížení ceny po propuštění zboží) konkrétního případu.

Byť rozhodnutí SDEU rozhodně přináší nový pohled na to, jak přistupovat k úpravě cen po propuštění zboží, zůstává otázkou, zda lze za objektivní kritéria, která SDEU v případě Tauritus zmiňuje, považovat např. i metody převodních cen, které stanovují odměnu dle předem určených zásad a poměrů.

Dušan Kmoč

dusan.kmoch@cz.ey.law.com
+420 704 865 114

Klára Hurýchová

klara.hurychova@cz.eylaw.com
+420 603 577 826

Udržitelnost a OMNIBUS aneb mohou se společnosti přestat bát odpovědnosti podle směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti?

Po pracně a zdlouhavě vyjednaném kompromisu nad regulací náležitě péče společností v oblasti udržitelnosti představila Komise tzv. balíček OMNIBUS, který má dopady regulace zmírnit a zachovat konkurenceschopnost evropského trhu. Jednou z navrhovaných změn je reformulace pravidel odpovědnosti společností za postup s náležitou péčí v oblasti udržitelnosti.

Cesta k OMNIBUSU

Již od přijetí politiky tzv. Green Dealu lze udržitelnost a tzv. ESG (*environmental, social, governance*) regulaci považovat za klíčovou prioritu Evropské unie. Unie si klade za cíl být světovým leaderem v udržitelnosti a dosáhnout nulové uhlíkové stopy do roku 2050. Za tímto účelem již přijala řadu legislativních aktů. Z pohledu práva obchodních korporací lze za nejvýznamnější považovat směrnice [CSRD](#) a [CSDDD](#). Tyto směrnice mají zajistit, aby soukromé společnosti působící na evropském trhu přispívaly k udržitelnému rozvoji a ekologické tranzici.

Směrnice o udržitelném reportingu (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), zjednodušeně řečeno, zavádí povinnost velkých společností uveřejňovat zprávu o udržitelnosti

rozkrývající, do jaké míry je podnikání těchto korporací udržitelné. Na ni navazuje směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD), která zavádí povinnost velkých (opět jak evropských, tak mimoevropských) společností implementovat a uplatňovat pravidla a mechanismy náležitě péče (due diligence) v rámci svých řetězců činností, tj. nejen v rámci vlastního provozu, ale také v rámci svého dodavatelско- (upstream) odběratelského (downstream) řetězce. Dodržování této povinnosti, resp. celého katalogu povinností spojených s náležitou péčí, vynucují obě směrnice veřejnoprávní i soukromoprávní odpovědností. Obě směrnice se přitom dotknou jak (dle kritéria obratu a počtu zaměstnanců) společností se sídlem v rámci EU, tak také mimoevropských společností, které na evropském trhu dosahují stanoveného

obratu. Směrnice tedy mají poměrně významný extrateritoriální účinek a při vynucování a ukládání sankcí nerozlišují mezi „domácími“ a „cizími“ společnostmi. Pro společnosti z Asie či Spojených států tak reálně EU zavádí dílčí povinnosti, které na ně v jejich domácí jurisdikci v takové míře obvykle nedopadají (příkladem může být omezený rozsah tzv. climate-related disclosure rule, které v loňském roce přijala americká SEC, oproti rozsahu zprávy o udržitelnosti dle CSRD).

CSRD byla přijata v říjnu 2022 a měla nabýt účinnosti postupně, pro největší společnosti již od 1. ledna 2024. První výkaznictví dle směrnice mělo tedy být publikováno již letos. CSDDD byla přijata v květnu 2024 a měla nabývat účinnosti (taktéž postupně pro definované kategorie společností) od ledna 2027.

Avšak z tzv. Draghiho zprávy, která byla publikována v září 2024, vyplynulo, že vynucování pravidel obou směrnic by mohlo významně narušit konkurenceschopnost povinných společností v globálním měřítku a tím fakticky zhoršit stabilitu unijního trhu. Evropská komise proto promptně zareagovala a v únoru tohoto roku představila návrhy zjednodušujících regulatorních balíčků, tzv. OMNIBUS I a OMNIBUS II. Oba balíčky mají dopadnout nejen na CSRD a CSDDD, ale též na další regulaci v oblasti udržitelnosti, např. na EU Taxonomii, standardy ESRS či CBAM.

Komentovaných směrnic se dotýká první ze jmenovaných balíčků. Jeho součástí jsou dva návrhy (k druhému viz dále). První z návrhů, tzv. stop-the-clock, odkládá účinnost obou směrnic. Tento návrh byl překvapivě rychle schválen. Tudíž nově platí, že první zprávy o udržitelnosti dle CSRD pro společnosti dosud nereportující budou povinně publikovány až v roce 2028. Účinnost pravidel dle CSDDD se pak odkládá na červenec 2028 a dále.

Odklad účinnosti pravidel jednak dává čas samotné EU na dokončení legislativního procesu věcných změn pravidel, jednak také povinným společnostem umožňuje lépe se seznámit s povahou a komplexností povinností v oblasti udržitelnosti a efektivně se na ně připravit.

Odpovědnost za postup s náležitou péčí dle CSDDD

Samotná CSDDD ukládá velkým společnostem (ať již těm evropským, tak i těm mimoevropským operujícím na evropském trhu) povinnost interně zavést, uplatňovat a monitorovat vnitřní compliance

pravidla v oblasti udržitelnosti, kterými má společnost předcházet vzniku a zmírňování nepříznivých dopadů na životní prostředí a lidská práva.

Avšak pouhé compliance v rámci vlastního provozu, popřípadě v rámci vlastního koncernu, nestačí. Směrnice ukládá společnostem, aby obdobné povinnosti vyžadovaly také od svých obchodních partnerů (v rámci svého řetězce činností). Takové vynucování má být realizováno primárně skrze uplatňování smluvních doložek v dodavatelsko-odběratelských smlouvách či povinností pozastavit či dokonce ukončit obchodní vztah, pokud nelze eliminace nepříznivých dopadů dosáhnout jinak.

Porušení náležité péče má být sankcionováno dvojnásobem. Směrnice jednak zavádí veřejnoprávní odpovědnost. Určené dohledové orgány by měly být oprávněny ukládat konkrétní nápravná opatření, ale také odrazující, přiměřené a účinné sankce. Ze stávajícího znění CSDDD plyne, že horní limit peněžitých pokut by měl činit alespoň 5 % čistého celosvětového obrátu společnosti.

Vedle veřejnoprávní odpovědnosti však původní znění CSDDD upravuje též soukromoprávní odpovědnost povinných společností. Tudíž povinná společnost by měla odpovídat za škodu způsobenou fyzické nebo právnické osobě, jestliže úmyslně nebo z nedbalosti nejednala s náležitou péčí, tj. neučinila nezbytné kroky k tomu, aby předešla vzniku nepříznivého dopadu své činnosti nebo činnosti svého obchodního partnera na lidská práva či životní prostředí. Stejnou odpovědnost by měla mít i za přijetí případných nápravných opatření. Tato specifická pravidla odpovědnosti by přitom měla mít přednost před národním právem. Tudíž měla by se uplatnit i v případě, že škoda vznikla mimo EU (např. švadlence v Bangladéši nebo sběrači na kávové plantáži v Etiopii).

Na rozdíl od veřejnoprávní odpovědnosti, která v zásadě (až na svou přísnost, resp. výši sankcí) nevyvolává významnější emoce, jelikož je běžným nástrojem vynucení zákonných pravidel, přijatá pravidla soukromoprávní odpovědnosti vzbuzují řadu výkladových nejasností (zejména pokud jde o jejich vztah k národním pravidlům deliktního práva) a jsou předmětem rozsáhlé kritiky. Stejně tak jsou jako nepřiměřený zásah do autonomie fungování a vytváření svébytné obchodní politiky společností kritizovány zaváděné povinnosti ve vztahu k obsahu vztahů s obchodními partnery, a především pak povinnost ukončit konkrétní obchodní vztah.

Odpovědnost ve světle věcného návrhu OMNIBUS

Vedle výše uvedeného návrhu stop-the-clock obsahuje balíček OMNIBUS I ještě jeden legislativní návrh a to, tzv. věcný návrh změn CSRD a CSDDD. Jeho cílem je zjednodušit a precizovat rozsah náležité péče, a snížit tak náklady povinných společností na compliance. Tento věcný návrh proto významnou měrou zasahuje také do systematiky odpovědnosti za postup společností s náležitou péčí. Reflektuje přitom kritické ohlasy (jak z praxe, tak z akademické sféry) na přijaté znění CSDDD. Zdá se tedy, že aniž by došlo k úplnému vypuštění odpovědnosti za postup společnosti s náležitou péčí v oblasti udržitelnosti, dojde k jejímu okleštění a racionalizaci.

V rámci věcného návrhu je tedy konkrétně navrhováno mimo jiné:

- ▶ zmírnění samotné povinnosti náležité péče (due diligence), kdy by společnosti napříště měly provádět hloubkovou kontrolu a rizikovou analýzu zásadně jen u svých nejbližších obchodních partnerů (tj. partnerů, s nimiž mají přímý obchodní vztah);
- ▶ vypuštění povinnosti společnosti ukončit obchodních vztah s obchodním partnerem, pokud nelze předejít nepříznivým dopadům nebo je minimalizovat (nicméně možnost takový vztah, resp. jeho účinnost pozastavit zůstává zachována);
- ▶ vypuštění povinnosti členských států zakotvit jednotný režim soukromoprávní odpovědnosti za porušení náležité péče; tato pravidla mají být nově pouze harmonizována pro případ, že bude dle národního práva možné činit společnost odpovědnou za škodu způsobenou porušením povinnosti náležité péče (nicméně i tato formulace odpovědnosti stále vyvolává výkladové nejasnosti);
- ▶ vypuštění požadavku na stanovení minimálního horního limitu pro výši pokut, které mají být dohledové orgány oprávněny ukládat; současně se však zakazuje členským státům pokuty zastropovat.

Věcný návrh změn CSDDD se nyní nachází v legislativním procesu na úrovni EU. Nepředpokládá se, že by byl přijat se stejnou rychlostí, jako tomu bylo u návrhu stop-the-clock. Střízlivé odhady naznačují, že konkrétní podoba pravidel náležité péče by mohla být přijata v první polovině příštího roku. Společnosti pak budou mít přibližně dva roky se na účinnost pravidel připravit, zejména upravit vlastní smluvní dokumentaci a přijmout či aktualizovat své compliance systémy.

Výsledný charakter povinnosti náležité péče a odpovědnosti za její plnění nedokážeme předjímat. Budeme však pro vás celý legislativní proces průběžně monitorovat.

Věcný návrh změn CSDDD se nyní nachází v legislativním procesu na úrovni EU. Nepředpokládá se, že by byl přijat se stejnou rychlostí, jako tomu bylo u návrhu stop-the-clock.

Judikátové okénko

Ondřej Polívka

ondrej.polivka@cz.ey.com
+420 731 627 088

Michaela Felcmanová

michaela.felcmanova@cz.ey.com
+420 603 577 910

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu k odvodu záloh na daň ze závislé činnosti

O co šlo? Slovenská jednatelka české společnosti vyplácela českým zaměstnancům společnosti dle svého vyjádření cestovní náhrady do limitů dle zákoníku práce a další příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů, ze svého osobního slovenského bankovního účtu. Tomuto převodu obvykle předcházela dostatečný převod prostředků od samotné české společnosti této jednatelce.

Obsahem sporu bylo jak osvobození vyplácených „náhrad“, tak určení osoby, která byla za odvod daně zodpovědná, s tím, že samotné posouzení, zda vyplácené částky měly být posuzovány jako cestovní náhrady, potažmo zápůjčky, není zásadně zajímavé a výsledné doměření daně není překvapením.

Nejvyšší správní soud neposkytuje zcela jasné odůvodnění

O mnoho zajímavější je však argumentace Nejvyššího správního soudu ve vztahu k osobě, která byla za odvod doměřené daně zodpovědná.

Správce daně doměřil zálohu na daň z předmětných příjmů české společnosti s argumentem, že společnost neprokázala, že se jednalo o příjmy, které nepodléhaly daňové povinnosti. Krajský soud s tímto závěrem souhlasil. Nejvyšší správní soud pak závěry správce daně i krajského soudu potvrdil, i když právní argumentaci upravil.

Nejvyšší správní soud na tento případ aplikoval ustanovení § 6 odst. 2 zákona o daních z příjmů, které nejprve nastavuje obecná pravidla toho, kdo se rozumí pro účely zákona zaměstnancem a zaměstnavatelem. Další část ustanovení se obvykle používá při tzv. mezinárodním pronájmu pracovní síly.

Dle Nejvyššího správního soudu „širší aplikace odpovídající jazykovému znění právní normy je ostatně i v souladu s jejím účelem, kterým je potřeba účinného výběru daní i v případě plnění poskytovaných osobami se sídlem nebo bydlištěm mimo stát zdanění, které nepodléhají jurisdikci českých daňových orgánů, a které jsou jimi proto jen velmi obtížně kontrolovatelné“.

Se závěry soudů v tomto konkrétním případě lze souhlasit, ačkoliv by možná argumentace mohla nejprve směřovat spíše k samotnému zakrytí faktického stavu. Prakticky česká společnost posílala peníze jednatelce, která je následně vyplatila. Tedy jednalo se spíše o formální úpravu fyzické výplaty.

Současně argumentace neobsahuje žádné vyjádření, proč by případným plátcem daně neměla být např. sama slovenská jednatelka. Zákon na tyto situace pamatuje konceptem tzv. zahraničního plátce daně, což by pomohlo k dokreslení úvahy soudu.

Argumentace Nejvyššího správního soudu v souvislosti s přechodem povinnosti odvodu záloh ze zahraničního subjektu na českou společnost z důvodu účinného výběru daní se jeví jako relativně široká a neodpovídá v praxi využívanému úzkému výkladu.

Rozsudek neobsahuje detailnější výklad k tomu, co se rozumí tzv. smluvním vztahem, ani konkrétně nezdůrazňuje samotný fakt, že náklady na výplaty fakticky nesla česká společnost. Naopak zdůrazňuje účinný výběr daní ve vztahu k zahraničním subjektům, kdy je zřejmé, že zaměstnanci české společnosti vykonávali práci pouze pro českou společnost.

Jen praxe ukáže, jestli hrozí, že by se závěr Nejvyššího správního soudu učiněný v tomto případě dal aplikovat třeba i na situace, kdy některé příjmy vyplácí českým zaměstnancům přímo zahraniční společnost.

Argumentace NSS v souvislosti s přechodem povinnosti odvodu záloh ze zahraničního subjektu na českou společnost z důvodu účinného výběru daní se jeví jako relativně široká a neodpovídá v praxi využívanému úzkému výkladu.

Judikátové okénko

David Kužela

david.kuzela@cz.ey.com

+420 731 627 085

Přísný metr na investice do cizího majetku

Nejvyšší správní soud rozhodl případ společnosti, která si do daňových nákladů zahrnula výdaje na rekonstrukci čističky odpadních vod. Tu ale vlastnil někdo jiný.

Společnost se hájila, že úprava čističky byla nezbytná pro výstavbu apartmánů, což dokládala územním rozhodnutím. Bez napojení apartmánů na čističku by nebylo možné je dostavět a prodat. Proto vlastníkově čističky zaplatila domluvenou odměnu.

Na první pohled zní tato argumentace rozumně. Správce daně ale náklad posoudil jako nedaňový a soud mu dal za pravdu.

Společnost totiž nebyla schopna doložit především to, v jakém rozsahu byla rekonstrukce čističky opravdu nezbytná pro výstavbu konkrétních apartmánů. Rozhodnutí zároveň naznačuje další nesrovnalosti, které mohly souviset mimo jiné i s personálním propojením s vlastníkem čističky.

Rozsudek ale obsahuje i několik nebezpečných úvah. Uvádí například, že rekonstrukce čističky je technickým zhodnocením, které může odepisovat pouze její vlastník nebo nájemce. Odepisování další osobou současně s jejím vlastníkem soud odmítá. Taková argumentace se ale míjí s povahou takzvaných vyvolaných investic.

Není také bez zajímavosti, že rekonstrukci cizí čističky odpadních vod před časem akceptoval jako racionální Soudní dvůr EU pro účely DPH – byť v jiné kauze a při splnění dalších podmínek.

Jaké z toho plyne poučení pro praxi?

Při investicích do cizího majetku je nutná zvýšená obezřetnost. Je nezbytné doložit nejen stavebně plánovací rozhodnutí, ale i další právní a ekonomickou dokumentaci. Finanční úřady i soudy jsou v těchto případech často velmi přísné.

Při investicích do cizího majetku je nutná zvýšená obezřetnost. Je nezbytné doložit nejen stavebně plánovací rozhodnutí, ale i další právní a ekonomickou dokumentaci.

KONTAKTY

V případě jakýchkoliv dotazů se prosím obraťte na svého kontaktního partnera nebo manažera.

Zdanění společností

Lucie Říhová	+420 731 627 058
Libor Frýzek	+420 731 627 004
Ondřej Janeček	+420 731 627 019
Jana Wintrová	+420 731 627 020
Radek Matušík	+420 603 577 841

DPH a cla

David Kužela	+420 731 627 085
Stanislav Kryl	+420 731 627 021

Zdanění fyzických osob

Martina Kneiflová	+420 731 627 041
Ondřej Polívka	+420 731 627 088

Právo

Ondřej Havránek	+420 703 891 387
-----------------	------------------

EY

+420 225 335 111
ey@cz.ey.com
www.ey.com/cz

Přihlášení k odběru

Pokud si přejete, aby naše daňové a právní zpravodajství dostával na e-mail i někdo z Vašich kolegů či známých, prosím přepošlete mu tento e-mail a může se přihlásit k odběru [zde](#).

Odhlášení z odběru

Nepřejete-li si odebírat Daňové a právní zprávy EY, prosím kontaktujte Marii Kotalíkovou: marie.kotalikova@cz.ey.com.

EY | Building a better working world

EY přispívá k lepšímu fungování světa tím, že vytváří hodnotu pro klienty, zaměstnance, společnost i celou planetu a buduje důvěru na kapitálových trzích.

Týmy odborníků EY s využitím dat, umělé inteligence a pokročilých technologií pomáhají klientům s důvěrou a sebedůvěrou utvářet budoucnost a nacházet odpovědi na ty nejnáléhavější výzvy dneška a zítřka.

Díky detailní znalosti různých ekonomických odvětví, globálně propojené multidisciplinární síti a ekosystému nejrůznějších partnerských organizací mohou týmy našich auditorů, konzultantů, daňových poradců i odborníků na strategické a transakční porady ství poskytovat komplexní služby ve více než 150 zemích a teritoriích.

All in to shape the future with confidence.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právní osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.cz.

© 2025 Ernst & Young, s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o.

Všechna práva vyhrazena.

ED None

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat jako na poskytnutí účetního, daňového, právního ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com

Víte, že:

- ▶ v tuto chvíli se údajně diskutuje řešení, v rámci kterého by se iniciativa ATAD3 transformovala do dodatečných charakteristických znaků ohledně ekonomické podstaty v rámci DAC6?
- ▶ Ústavní soud se [vyjádřil](#) k povinnostem ÚOHS před provedením místního šetření?
- ▶ Finanční správa vydala [informaci](#) k povinnosti nově registrovaných plátců DPH?
- ▶ [novela](#) zákona o rozhlasových a televizních poplatcích mění poplatky za média pro podnikatele?
- ▶ Státní úřad inspekce práce [pokračuje](#) v boji proti švarcsystému?